

บทความโดย นางสาวพรรณนลิน แสงโชติ
ผู้อำนวยการส่วนบริการศุลกากร 3
สำนักงานศุลกากรมาบตาพุด

การยกเว้นอากร

สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของภายในประเทศ หรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว เข้ามา ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใด ในเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี และนำมาจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศ

กรมศุลกากรมีบทบาทสำคัญประการหนึ่งตามพันธกิจกรมศุลกากรคือ การส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศด้วยมาตรการทางศุลกากรและข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ ทั้งนี้มาตรการทางศุลกากรของกรมศุลกากรที่นำมาใช้เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมเศรษฐกิจมีหลากหลาย เพื่อให้ผู้ประกอบการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจการค้าของตนเอง อาทิเช่น การคืนอากรตามมาตรา 29 คลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดอากร ซึ่งเป็นมาตรการศุลกากรเกี่ยวกับการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามกฎหมายศุลกากร โดยสิทธิประโยชน์ที่ได้รับความนิยมสูงมากจากผู้ประกอบการคือ การใช้สิทธิประโยชน์ด้านเขตปลอดอากร

การให้สิทธิประโยชน์ด้านเขตปลอดอากร

เขตปลอดอากร คือ เขตพื้นที่ที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ทางอากรศุลกากรในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ โดยผู้ประกอบการในเขตปลอดอากรจะได้รับยกเว้นอากรสำหรับของที่นำเข้าจากต่างประเทศ มาผลิต ผสม ประกอบ และได้รับยกเว้นอากรขาออก สำหรับของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

อีกกิจกรรมหนึ่งที่ผู้ประกอบการในเขตปลอดอากรสามารถดำเนินการได้ในเขตปลอดอากร คือ การนำของภายในประเทศหรือของที่ได้ชำระค่าอากรแล้ว เข้ามาผลิตในเขตปลอดอากรโดยไม่มีของในเขตปลอดอากรผสมอยู่ แล้วนำออกจำหน่ายภายในประเทศ โดยได้รับการยกเว้นอากร ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสินค้าที่เป็นของของตนเอง หรือรับจ้างผลิตสินค้าให้กับบริษัทอื่น ๆ ที่อยู่นอกเขตปลอดอากร ซึ่งจะเป็นการช่วยผู้ประกอบการให้มียอดการผลิตเพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการ และส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศ

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของภายในประเทศ หรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว
เข้ามา ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใด ในเขตปลอดอากร
หรือเขตประกอบการเสรี

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 154 กำหนดให้ “ของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากร เพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไม่ว่า ของนั้นจะนำเข้าจากนอกราชอาณาจักรหรือจากในราชอาณาจักร ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้น ออกจากเขตปลอดอากร ในกรณีที่นำของที่มีอยู่ในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยของที่นำเข้าไปนั้น ไม่มีสิทธิ หรือไม่ได้ใช้สิทธิยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออก ไม่ต้องนำของดังกล่าวมาคำนวณอากร การคำนวณ อากรตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด”

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ข้อ 3 (31) ระบุว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของ ภายในประเทศหรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับการคืนหรือยกเว้นอากรตามกฎหมาย ว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดในเขตปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือเขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย โดยไม่มีส่วนหนึ่งของของในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้น และ นำมาจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศ”

ประกาศกรมศุลกากรที่ 246/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์และพิธีการสำหรับการลดอัตราอากรและ ยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ข้อ 57 ระบุว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของภายในประเทศหรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับการคืน หรือยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือ ดำเนินการอื่นใดในเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือเขตประกอบการเสรี ตามกฎหมาย ว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยไม่มีส่วนหนึ่งของของในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการ เสรีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้น และนำมาจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศ ได้รับการยกเว้นอากร”

ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 9 02 03 33 กำหนดว่า “ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของภายในประเทศหรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้วเข้ามา ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือ ดำเนินการอื่นใดในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี

ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของภายในประเทศหรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับการคืนหรือยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือ ดำเนินการอื่นใดในเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือเขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยไม่มีส่วนของของในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้น และนำมาจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศ ได้รับการยกเว้นอากร”

การปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร

การขอยกเว้นอากรสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำของภายในประเทศหรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับการคืนหรือยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่นเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือ ดำเนินการอื่นใดในเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือเขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยไม่มีส่วนของของในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้น และนำมาจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศนั้น ตามประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 9 02 03 33 และประกาศกรมศุลกากรที่ 246/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์และพิธีการสำหรับการลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนด พิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ข้อ 57 ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามระเบียบพิธีการศุลกากรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ขั้นตอนการนำวัตถุดิบเข้าไปในเขตปลอดอากร: การนำของภายในประเทศ หรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว ซึ่งไม่มีสิทธิได้รับการคืนหรือยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายอื่น เข้ามาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดในเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ให้ผู้นำสินค้าภายในประเทศดังกล่าวจัดทำคำร้องขอนำเข้าในเขตอารักขาศุลกากรตามระเบียบที่กรมศุลกากรกำหนด ก่อนการขนย้ายของมายังเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี

- **การตรวจสอบวัตถุดิบ:** ต้องเป็นของภายในประเทศ หรือของนำเข้าที่ได้ชำระอากรแล้ว (ไม่มีสิทธิได้รับการคืน/ยกเว้นอากรตามกฎหมายอื่น)
- **การจัดทำคำร้อง:** ผู้นำเข้าจัดทำ “คำร้องขอนำสินค้าในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร/เขตประกอบการเสรี (กศก.122)” ตามแบบแนบท้ายประกาศกรมศุลกากรที่ 115/2561
- **ข้อกำหนด:** ต้องจัดทำคำร้องให้เรียบร้อย **ก่อน** การขนย้ายของเข้าเขตปลอดอากร (Free Zone) หรือเขตประกอบการเสรี

2. ขั้นตอนการขออนุมัติยกเว้นอากรผลิตภัณฑ์: ในการนำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำวัตถุดิบเข้ามาผลิตผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการ อื่นใดในเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี โดยไม่มีส่วนของของในเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีอยู่ในผลิตภัณฑ์นั้น และนำมาจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศ ให้ผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร ยื่นคำร้องขอยกเว้นอากรสำหรับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว

- **การยื่นคำร้อง:** ผู้ประกอบการยื่นคำร้องขอยกเว้นอากรสำหรับผลิตภัณฑ์ฯ ต่อสำนักงาน/ด่านศุลกากรที่กำกับดูแล
- **เอกสารประกอบการพิจารณา:**
 - หนังสือรับรองการใช้วัตถุดิบ (ตามแบบแนบท้ายประกาศกรมศุลกากรที่ 246/2564 ข้อ 57)
 - เอกสารแสดงวิธีการผลิต และบัญชีรายละเอียดการใช้วัตถุดิบ
 - * **เงื่อนไข:** ต้องพิสูจน์ได้ว่าผลิตภัณฑ์นั้น “ไม่มี” ส่วนผสมของของในเขตปลอดอากรที่ยังไม่ได้ชำระภาษีอยู่แล้ว
- **การตรวจสอบ:** พนักงานศุลกากรตรวจสอบเอกสารและหลักฐานประกอบการพิจารณาให้ถูกต้องครบถ้วน และเสนอเรื่องให้ผู้อำนวยความสะดวกส่วนพิจารณาอนุมัติฯ
- **การแจ้งผลการพิจารณา:** พนักงานศุลกากรมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ
- ผู้ประกอบการต้องจัดเตรียมหลักฐานการนำเข้า-ส่งออก วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ หลักฐานการเบิกจ่ายและใช้ไปซึ่งวัตถุดิบ และหลักฐานเกี่ยวกับทะเบียนบัญชีควบคุมผลิตภัณฑ์ ให้พนักงานศุลกากรตรวจสอบได้ตลอดเวลา

3. ขั้นตอนการนำผลิตภัณฑ์ออกจากเขตปลอดอากร เพื่อจำหน่าย/บริโภค ในการนำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวออกจากเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี เพื่อจำหน่ายหรือบริโภคภายในประเทศ ให้ผู้นำผลิตภัณฑ์ออกจากเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี จัดทำใบขนสินค้าขาเข้าโอนย้ายชำระค่าภาษีอากร โดยมีประเภทของเอกสารหลักมีค่าเป็น “P” ก่อนการขนย้ายผลิตภัณฑ์ออกจากเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี

การปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร (ต่อ)

- **การจัดทำใบขนสินค้า:** จัดทำใบขนสินค้าขาเข้าโอนย้ายชำระภาษีอากร โดยระบุ:
 - ประเภทเอกสารหลัก (Document Type) เป็น "P"
 - ระบุรหัสสิทธิพิเศษของแต่ละรายการ (Privilege Code) เป็น "332"
- **การสำแดงข้อมูล:**
 - **พิกัดอัตราศุลกากร:** ให้ใช้พิกัดอัตราศุลกากรของของ ณ เวลาที่นำผลิตภัณฑ์ออกจากเขตปลอดอากร
 - **ราคา:** ให้ใช้ราคาตามสภาพของผลิตภัณฑ์ ณ เวลาที่นำผลิตภัณฑ์ออกจากเขตปลอดอากร
 - **อัตราแลกเปลี่ยน:** ให้ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ วันที่นำผลิตภัณฑ์ออกจากเขตปลอดอากร

ข้อพึงระมัดระวัง

1. การขอใช้สิทธิยกเว้นอากรกรณีดังกล่าว กฎหมายไม่ได้กำหนดชนิดผลิตภัณฑ์ที่ขอใช้สิทธิยกเว้นอากร ผู้ประกอบการจึงสามารถขอยกเว้นอากรสำหรับการผลิตผลิตภัณฑ์ทุกชนิด แต่มีข้อพึงสังเกตว่าหากเป็นวัตถุดิบ/ชิ้นส่วนนำเข้าและได้เสียภาษีอากรตามพิกัดของวัตถุดิบ/ชิ้นส่วน เมื่อประกอบเข้าด้วยกันแล้วต้องไม่เป็นของครบชุดสมบูรณ์ ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530
2. วัตถุดิบที่สำแดงต้องครบถ้วนและสอดคล้องกับกระบวนการผลิต เช่น รายการวัตถุดิบไม่มีวัตถุดิบประเภทสีแต่กระบวนการผลิตมีการเคลือบสี หรือ กระบวนการผลิตมีการประกอบเข้าด้วยกันโดยการใช้น็อต สกรู แต่ในรายการวัตถุดิบไม่มีน็อต สกรู รายการวัตถุดิบมีฟิล์มห่อหุ้มและกล่องกระดาษแต่ในกระบวนการผลิตไม่มีกระบวนการบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น
3. ปริมาณการใช้วัตถุดิบในหนังสือรับรองการใช้วัตถุดิบมีความสมเหตุสมผล
4. ราคาผลิตภัณฑ์จำหน่ายออกจากเขตปลอดอากรต้องมีราคาสูงกว่าราคาวัตถุดิบทั้งหมด น้ำหนักของวัตถุดิบที่นำเข้าและผลิตภัณฑ์ที่นำออกจากเขตปลอดอากรต้องมีความสอดคล้องกัน หากมีส่วนสูญเสียจะต้องระบุด้วย
5. หากผู้นำเข้าใช้การยื่นใบขนสินค้าในระบบคอมพิวเตอร์กรมศุลกากร แทนการยื่นคำร้องขอเพื่อนำสินค้าในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร (แบบ กศก. 122) ต้องตรวจสอบว่าเป็นใบขนสินค้าขาออกโอนย้ายเข้าเขตปลอดอากรประเภท D ประเภทไม่ใช่สิทธิประโยชน์
6. การจัดเก็บวัตถุดิบในสถานประกอบการต้องแยกพื้นที่การจัดเก็บระหว่างของในประเทศและต่างประเทศ ไม่ให้ปะปนกัน